

Lublin, 24.10. 2021

Ocena

dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego dra Kamila Kaźmierskiego w związku jego staraniami o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego

I. Przebieg pracy zawodowej

Dr Kamil Kaźmierski ukończył studia z filologii angielskiej w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w 2000 roku. W latach 2009-2013 był asystentem na Uniwersytecie Wiedeńskim, gdzie w 2013 roku uzyskał stopień doktora broniąc rozprawę z angielskiego językoznawstwa diachronicznego zatytułowaną „The history of English vowels. An evolutionary account of the Great Vowel Shift and related vocalic changes”. W tym samym roku rozpoczął pracę w Instytucie Filologii Angielskiej UAM (obecnie Wydział Anglistyki), gdzie pracuje do dziś na etacie adiunkta, .

II. Ocena cyklu artykułów pt. „Fonologiczne implikacje wariantywności” przedstawionego przez Kandydata jako naukowe osiągnięcie habilitacyjne

Przedstawiony do oceny przez dra Kaźmierskiego cykl artykułów składa się z 9 publikacji, z których dwie zostały napisane przez Kandydata, cztery we współautorstwie z jedną osobą, a trzy we współpracy z dwoma innymi językoznawcami.

Tematyka artykułów jest bardzo zróżnicowana. Trzy z nich dotyczą zmian diachronicznych w systemie dźwiękowym, tj. przesuwki angielskich samogłosek („Exaptation and phonological change” z 2015 – jest to pokłosie badań w rozprawie doktorskiej), przyczyn powstania nacechowanych rymów VVCC w języku angielskim („How rarities like gold came to exist: on co-evolutionary interactions between morphology and lexical phonotactics” 2016, we współautorstwie z N. Rittem – udział Habilitanta 70%) oraz historycznej ewolucji angielskich i polskich morfotaktycznych i leksykalnych grup spółgłoskowych („A dynamical-systems approach to the evolution of morphonotactic and lexical consonant clusters in English and Polish”, 2016, we współautorstwie z A. Baumannem – udział Kandydata 50%). Dwie z powyższych publikacji dotyczą fonotaktyki, którą, na płaszczyźnie synchronicznej, zajmuje się także artykuł pt. „Scaling laws for phonetic complexity in spoken English data”(we współautorstwie z A. Baumannem i T. Metzinger – udział Habilitanta 33,3%). Z podobną tematyką wiąże się również artykuł pt. „Assessing the effect of ambiguity in compositionality signaling on the processing of diphones” (2018, we współautorstwie z A. Baumannem – udział dra Kaźmierskiego 50%), w którym przedmiotem dociekań jest wpływ struktury morfologicznej na percepcję dwuelementowych zbitek spółgłoskowych. Wybrane aspekty akwizycji angielskich samogłosek przez Polaków bada praca pt. „Vowel dynamics in the acquisition of L2 English: An acoustic study of L1 Polish learners” (2020, we współpracy z G. Schwartzem – udział Kandydata wynosi 25%). Problematyce fonostylistycznej poświęcone są artykuły „Coalescent assimilation across word boundaries in American English and Polish English” (2016, we współpracy z E. Wojtkowiak i A. Baumannem – udział Kandydata 55%) oraz „Pre-vocalic t-glottaling across word boundaries in Midland American English” (2020). Natomiast zmiany w wymowie poznańskiej na przestrzeni 30 lat omawia publikacja pt. „Educated Poznań speech 30 years later” (2019, we współpracy z M. Kul i P. Zydorowicz – udział dra Kaźmierskiego 40%).

Należy na wstępie zaznaczyć, że wszystkie wymienione powyżej artykuły cechuje wysoki poziom merytoryczny, czego dowodzi fakt ich opublikowania w prestiżowych, wysoko punktowanych czasopismach językoznawczych, takich jak *Laboratory Phonology*, *Language and Speech*, *Language Acquisition*, *Language Sciences*, *Folia Linguistica Historica* czy *English Language and Linguistics*. To oznacza, że przeszły one przez dokładny i szczegółowy proces recenzyjny z udziałem wybitnych specjalistów, którzy – dopuszczając omawiane prace do druku – poświadczili tym samym ich wysoką jakość naukową. Z tą opinią zgadza się także niniejsza recenzentka.

Wszystkie przedstawione do oceny publikacje, w moim przekonaniu, charakteryzują następujące cechy:

- bardzo dobra znajomość literatury przedmiotu Autora/Autorów z zakresu omawianych zagadnień i jej umiejętne wykorzystanie;
- swobodne posługiwanie się przez Kandydata (i współautorów artykułów) różnymi, często bardzo skomplikowanymi fonetycznymi i fonologicznymi modelami teoretycznymi i statystycznymi;
- przedstawienie wielu nowych, wcześniej nieznanymi i obszernych danych językowych, np. dotyczących współczesnej wymowy poznańskiej czy akwizycji samogłosek angielskich przez Polaków;
- skrupulatna, wnikliwa i wielostronna analiza danych językowych;
- cenny wkład teoretyczny, polegający na weryfikacji i wzbogaceniu istniejących modeli językoznawczych. Większość przedstawionych analiz ma ambicje osiągnięcia nie tylko adekwatności opisowej, ale również wyjaśnienia zgromadzonych faktów w oparciu o modele teoretyczne;
- bardzo dobre opanowanie nowoczesnego warsztatu badań fonetycznych (w zakresie percepcji i produkcji systemów dźwiękowych) przejawiające się między innymi w:

- starannie zaplanowanych i przeprowadzonych badaniach empirycznych,
- szczegółowej, wieloaspektowej analizie danych eksperymentalnych, omówionych pod kątem ich implikacji teoretycznych, z uwzględnieniem prawidłowo dobranych narzędzi statystycznych;
- jasny, klarowny wywód i dobra angielszczyzna pracy.

Z powyższych względów w moim przeświadczeniu przedstawione prace wnoszą wartościowy wkład do współczesnej fonetyki i fonologii, zarówno pod względem opisowym, jak i teoretycznym.

Moje główne zastrzeżenia dotyczą dwóch ważnych aspektów omawianych artykułów.

Po pierwsze, uderzający w przedstawionych do oceny dziewięciu artykułach jest fakt autorstwa przez dra Kaźmierskiego tylko dwóch tekstów, pozostałe zaś zostały napisane we współpracy z innymi językoznawcami. Nie jest to rzadkość, ponieważ we współczesnych badaniach empirycznych praca zespołowa jest częstym zjawiskiem. Problemem jest jednakże fakt, że w tej recenzji ocenie podlega wyłącznie dorobek indywidualny, a nie zbiorowy. Oznacza to, że po zsumowaniu procentowego udziału Habilitanta uzyskujemy autorstwo łącznie ok 5,2 artykułu, a nie 9 publikacji. Nie jest to liczba imponująca, ponieważ zazwyczaj cykle podawane jako osiągnięcie habilitacyjne zawierają więcej pozycji. Innymi słowy, jest to ilościowo dość skromna propozycja

Po drugie, i co znacznie ważniejsze, jak wykazuje skrótowe zasygnalizowanie przeze mnie zawartości artykułów Habilitanta, cechuje je znaczny rozrzut tematyczny: od zmian diachronicznych do opisów synchronicznych poszczególnych głosek i ich grup, poprzez fonotaktykę, fonostylistykę, socjofonetykę i akwizycję wymowy języka obcego. Ich spoiwem ma być zagadnienie fonologicznych implikacji wariantywności. Jest to temat sformułowany bardzo ogólnikowo i mało precyzyjnie - trzy wyrazy to stanowczo za mało, by dokładnie określić, co kryje się za tym hasłem. Habilitant nie wyjaśnia, jakie rozumienie wariantywności przyjmuje i co ono obejmuje. Przypomnę zatem, że to

zjawisko występuje na wszystkich poziomach języka, nie tylko wymowy, i dotyczy fonemu, morfemu, formy fleksyjnej, frazeologii, składni i semantyki, a w wielu wypadkach może mieć konsekwencje dla fonologii. Ponadto, co szczególnie istotne, brak wyjaśnienia, o jakie implikacje fonologiczne Kandydatowi chodzi, ponieważ omawiany problem wiąże się w znacznym stopniu z przyjętą koncepcją relacji między fonetyką a fonologią, co do której istnieją rozbieżne stanowiska. Wobec tych różnic to samo zjawisko może być przypisane do fonetyki lub do fonologii, co sprawia, że w różnych modelach owe tytułowe implikacje są różnie interpretowane. W żadnym miejscu nie znalazłam niezbędnego i dokładniejszego omówienia tematu cyklu.

Można stwierdzić, że tylko w nielicznych publikacjach jest to zagadnienie adresowane *expressis verbis*. Tak się dzieje, na przykład, w artykule pt. „Pre-vocalic t-glottaling across word boundaries in Midland American English” (2020), w którym Autor dowodzi, że przedstawione przez niego dane językowe wskazują na istnienie hybrydowego modelu przechowywania fonologicznego, w którym obok abstrakcyjnych form fonologicznych współwystępują formy o bogatej strukturze fonetycznej. Także w artykule pt. „Vowel dynamics in the acquisition of L2 English: An acoustic study of L1 Polish learners” (2020, wraz z G. Schwartzem) badanie różnic w percepcji wybranych samogłosek angielskich i polskich, w której Polacy skupiają się na pierwszej części samogłoski, Amerykanie zaś na drugiej, niesie ze sobą konsekwencje dla istniejących modeli akwizycji wymowy języka drugiego, jak też wskazuje na potrzebę stosowania odpowiednio bogatych reprezentacji struktury dźwiękowej, która umożliwi wyrażenie omawianych różnic percepcyjnych. Jednakże w wypadku większości przedstawionych artykułów fonologiczne implikacje badań przeprowadzonych przez Kandydata i jego współautorów nie są jasne albo brak ich w ogóle. Na przykład, artykuł pt. „Educated Poznań speech 30 years later” (2019, wraz z M. Kul i P. Zydorowicz) bada zmiany w wymowie poznańskiej na przestrzeni 30 lat oraz wskazuje, które cechy są nadal często stosowane, a które mają charakter recesywny, w zależności od wieku mówiących. Jest to

typowe badanie socjofonetyczne, a implikacje fonologiczne nie zostały w nim nawet wspomniane. Podobnie trudno doszukać się konsekwencji dla fonologii w pracach poświęconych fonostylistyce, np. w artykule pt. „Coalescent assimilation across word boundaries in American English and Polish English”. Z kolei prace diachroniczne, np. „Exaptation and phonological change” nie zajmują się kwestią wariantywności, tylko mechanizmami historycznych zmian fonetyczno-fonologicznych.

By rozwiązać powyższe wątpliwości i zrozumieć intencje Autora, sięgnęłam do autoreferatu dra Kaźmierskiego spodziewając się w nim znaleźć syntezę owych fonologicznych implikacji wariantywności, które mają być tematycznym spoiwem cyklu. Niestety, 2,5 stronicowy tekst (najkrótszy i najgorszy autoreferat, z jakim w swojej praktyce recenzenckiej miałam do czynienia) niczego mi nie wyjaśnił – znalazłam tam nie syntezę i podsumowanie zbadanych przez Habilitanta związków między wariantywnością i fonologią, a jedynie pobieżne i mało przydatne streszczenia kilku artykułów. Umocniło mnie to w przekonaniu, że przedstawione do oceny artykuły stanowią właściwie dość przypadkowy zbiór publikacji, a nie prawdziwy cykl tematyczny¹, czyli nie spełniają ustawowego warunku osiągnięcia habilitacyjnego. Skoro sam Autor nie potrafi określić, jaki obraz implikacji fonologicznych wariantywności wyłania się z jego prac, to tym bardziej nie może tego zrobić recenzent(ka).

Po głębokim namyśle uznałam jednak, że moja konkluzja będzie pozytywna, ponieważ przedstawione do oceny artykuły prezentują wysoki poziom merytoryczny i posiadają liczne, wymienione wcześniej zalety. Wnoszą one wartościowy wkład do współczesnych badań fonetycznych i fonologicznych. Innymi słowy, na ich rzecz przemawia wysoka jakość naukowa.

---

¹ Odnoszę wrażenie, że w wyborze artykułów Habilitant kierował się głównie kryteriami ewaluacji, czyli ich ministerialną wartością punktową, a nie merytoryczną zgodnością z przyjętym przez siebie tematem. Świadczy o tym fakt, że niektóre publikacje niewłączone do cyklu, np. „Durational variation in Polish fricatives provides evidence for hybrid models of phonology”, zajmują się właśnie fonologicznymi implikacjami wariantywności, ale zostały pominięte przez dra Kaźmierskiego jako mniej punktowane.

III. Istotna aktywność naukowa (po uzyskaniu stopnia doktora)

Po uzyskaniu stopnia doktora Kandydat opublikował swoją rozprawę doktorską, 18 artykułów autorskich i współautorskich (w tym 9 publikacji przedstawionych jako osiągnięcie habilitacyjne). Sześć z nich ukazało się w zagranicznych tomach pokonferencyjnych (opublikowanych w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Australii i USA). Trzy artykuły poza cyklem ukazały się w czasopiśmie: *Research in Language, Sociolinguistic Studies* i *English World-Wide: A Journal of Varieties of English*. Pod względem ilościowym jest to dorobek, który można określić jako w zadowalający, wskazujący na znaczny rozwój i poszerzenie zainteresowań badawczych i teoretycznych Habilitanta..

Wspomniane powyżej publikacje dra Kaźmierskiego (poza „cyklem” i monografią) dotyczą głównie wybranych aspektów polskiej i angielskiej fonetyki oraz fonologii, a także akwizycji wymowy angielskiej przez Polaków. Habilitant badał takie cechy współczesnej polszczyzny, jak wariancja długości spółgłosek szczelinowych, wymowa wygłosowych samogłosek nosowych, redukcja wargowo-tylnojęzykowej półsamogłoski w pozycji interwokalicznej, wymowa poznańska (utworzenie korpusu mówionej polszczyzny wielkopolskiej) oraz związki między płcią mówiących i wysokością formantu F0. Jego dorobek po doktoracie dotyczący angielszczyzny obejmuje zagadnienia automatycznego rozpoznawania fonemów na podstawie danych artykulacyjnych i preaspiracji w amerykańskiej angielszczyźnie. Jeden artykuł relacjonuje badanie akwizycji samogłosek angielskich przez Polaków uczących się j. angielskiego.

Jest to w moim przekonaniu dorobek wartościowy, wnoszący wiele nowych ustaleń do naszej wiedzy na temat systemu dźwiękowego języka polskiego i angielskiego. Publikacje dra Kaźmierskiego charakteryzują te same właściwości, co prace omówione w poprzedniej części, a na szczególne podkreślenie zasługuje ich oparcie na rzetelnych badaniach empirycznych, analizowanych za pomocą świetnie opanowanego warsztatu fonetycznego i odpowiednich narzędzi statystycznych.

Aktywność naukowa Kandydata w omawianych okresie obejmuje również 19 referatów wygłoszonych na międzynarodowych konferencjach językoznawczych w Polsce, USA, Australii, Wielkiej Brytanii, Austrii, Niemczech, Szwajcarii i na Węgrzech, w tym na tak prestiżowych sympozjach, jak *Manchester Phonology Meeting*, *Laboratory Phonology* czy *International Congress of Phonetic Sciences*.

Załączona dokumentacja wskazuje także na udział dra Kaźmierskiego w 5 grantach (w czterech jako wykonawca, w jednym jako kierownik). Niestety, brak jest informacji o tym, kiedy te projekty grantowe były realizowane² i nie wiadomo, czy wchodzą one do dorobku podoktorskiego Habilitanta.

IV. Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski

Dostarczone przez Kandydata dane wskazują na dość skromny dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski Habilitanta.

Dr Kaźmierski jest członkiem trzech międzynarodowych towarzystw naukowych. W latach 2016-2019 należał do komitetu redakcyjnego czasopisma *Poznań Studies in Contemporary Linguistics*. Recenzował artykuły dla kilku czasopism i tomów zbiorowych (*Journal of English as a Lingua Franca*, *Proceedings of the International Congress of Phonetic Sciences*, *Journal of Slavic Linguistics*). W okresie od września 2019 do stycznia 2020 przebywał na wydziale językoznawstwa University of Massachusetts, Amherst, w ramach stypendium Fulbrighta. W 2021 roku uczestniczył w warsztatach dla rodziców dzieci bilingwalnych. Brak jest informacji na temat dorobku dydaktycznego Habilitanta³.

---

² Z wyjątkiem jednego, który jest obecnie w trakcie realizacji,

³ Należy zwrócić uwagę na uchybienia formalne w dokumentacji sporządzonej przez Kandydata, takie jak zbyt krótki i niejasny autoreferat, podawanie danych dotyczących osiągnięć przed uzyskaniem stopnia doktora (nieistotnych w przewodzie habilitacyjnym) czy brak informacji o okresie objętym grantami i dorobku dydaktycznym. Takie usterki warto podkreślić, ponieważ działają one na szkodę wnioskodawcy.

V. Konkluzja

Reasumując, uważam, że dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny dra Kamila Kaźmierskiego spełnia wymagania stawiane kandydatom do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Uznaję także, że mimo przedstawionych zastrzeżeń, cykl artykułów przedłożonych jako osiągnięcie habilitacyjne wnosi istotny wkład w rozwój badań językoznawczych. Z tego też powodu dotychczasowe dokonania Habilitanta uznaję za wystarczające do awansu naukowego.

Konkludując, popieram wniosek dra Kamila Kaźmierskiego o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego.

Prof. zw. dr hab. Jolanta Szpyra-Kozłowska

